

Του ΚΩΣΤΑ ΚΑΤΣΟΥΛΑΡΗ

■ «Εφυγε» λίγες μέρες πριν «οικεία βουλήσει» ο μεγαλύτερος σύγχρονος Βέλγος συγγραφέας Ούγκο Κλάους. Γνωστότερο έργο του το ογκώδες μυθιστόρημα «Η θλίψη του Βελγίου», ωστόσο ο Κλάους υπήρξε για σχεδόν εξήντα χρόνια ένας εξαιρετικά πληθωρικός καλλιτέχνης: θέατρο, ποίηση, ζωγραφική συμπληρώνουν τις ψηφίδες ενός τεράστιου και πολυποικίλου έργου.

■ Παρά την εμμονή του να γράφει στην «περιθωριακή» φλαμανδική γλώσσα, ήταν εδώ και χρόνια υποψήφιος για το Νόμπελ Λογοτεχνίας, ενώ έχει βραβευτεί με το Ευρωπαϊκό Αριστείο Λογοτεχνίας για το 1999. Στην Ελλάδα κυκλοφορούν πέντε βιβλία του, εκ των οποίων το θεατρικό «Ο Ζιλ και η νύχτα».

■ Ο 79χρονος συγγραφέας έπασχε από την εκφυλιστική νόσο του Αλτσχάιμερ κι αποφάσισε, σύμφωνα με τα λόγια της τελευταίας συζύγου του, «να επιλέξει ο ίδιος τη στιγμή του θανάτου του». Η ευθανασία, πρακτική νόμιμη στην Ολλανδία και στο Βέλγιο, έλαβε χώρα σε νοσοκομείο, αλλά δεν ανακοινώθηκαν επιπλέον λεπτομέρειες. Σε ορισμένες χώρες υπάρχουν ακόμη πράγματα που παραμένουν ιδιωτικά...

■ Η συνειδητή απόφαση του Κλάους να δώσει τέρμα σε μια ζωή χωρίς αξιοπρέπεια φέρνει ξανά στην επιφάνεια διλήμματα που, με την πρόοδο της επιστήμης και την παράταση του ανθρώπινου βίου, θα κληθούμε ως κοινωνία να αντιμετωπίσουμε όλο και συχνότερα. Ωστόσο το μείζον ερώτημα είναι πολιτικό: Ποιος έχει την τελική ευθύνη της απόφασης;

■ Εξίσου περίπλοκα και βαθύτερα ριζωμένα σε πολιτισμικά ανακλαστικά είναι τα ερωτήματα που άπτονται στην ίδια τη φύση της ασθένειας. Το υγιές και παθολογικό, κι άρα το «κανονικό» και το «μη κανονικό», δεν αποτελούν στέρεα επιστημονική γνώση, αλλά ένα ερώτημα υπό διαπραγμάτευση στους κόλπους του συστήματος υγείας και της νοσηματοδότησής του.

■ Ακόμη πιο ρευστοί και κοινωνικά προσδιορισμένοι είναι παρόμοιοι διαχωρισμοί στο χώρο της ψυχικής αρρώστιας, ειδικότερα της τρέλας. Το όλο και πιο διευρυμένο πεδίο της «ψυχοσωματικής ασθένειας» στο χώρο της Ιατρικής δείχνει ότι ίσως πλησιάζει η στιγμή για μια πιο ολιστική αντιμετώπιση του πάσχοντος σώματος (ή της πάσχουσας ψυχής), που θα λαμβάνει υπόψη της και τα κοινωνικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα του πάσχοντος.

kkatsoularis@e-tipos.com

Υπεύθυνος

Κώστας Κατσουλάρης

Συντονιστής

Σωτήρης Βανδώρος

Επιμέλεια ύλης

Σάββας Κόκκινος, Κώστας Καδάς

books@e-tipos.com

ΒΟΥΛΑ ΜΑΣΤΟΡΗ
συγγραφέας

«Τα σημερινά παιδιά δεν καταπίνουν ό,τι τους σερβίρεται»

Μιλά για την υποψηφιότητά της για το Βραβείο Αντερσεν, τις παιδικές απορίες που της εντυπώθηκαν και για τις ευκαιρίες που δίνουν οι νέες τεχνολογίες

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΥ

Τα βιβλία της, για συνειδητοποιημένα παιδιά και ενήλικες που ξέχασαν να μεγαλώσουν, μας έχουν συντροφεύσει τα τελευταία 33 χρόνια, που η Βούλα Μάστορη άρχισε να σκαρώνει παραμύθια στο χαρτί. Από τις πλέον καταξιωμένες συγγραφείς παιδικής λογοτεχνίας, μπορεί να λύνει «Απορίες παιδιών», στο «Φι-Γάμα-Πι», να δημιουργεί «Φεγγαροιστορίες», να μας μιλά για τις περιπέτειες της «Δωριλένιας», βιβλίο με το οποίο κέρδισε το Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας το 2005. Φέτος, η αγαπημένη συγγραφέας είναι υποψήφια για το Βραβείο Αντερσεν 2008, το αντίστοιχο Νόμπελ Παιδικής Λογοτεχνίας. Λίγες μέρες πριν από την Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου, που έχει καθιερωθεί να γιορτάζεται στις 2 Απριλίου, με αφορμή τη γέννηση του Χανς Κρίστιαν Αντερσεν, η Βούλα Μάστορη αφήνει για λίγο τα παραμύθια της, τον κήπο και τις γάτες της και μιλά στους αναγνώστες του ΕΤ.Κ.

Πιστεύετε ότι βοηθάει ο εορτασμός αυτός την παιδική λογοτεχνία και τους αποδέκτες της;

Θέλω να ελπίζω ότι αυτός ο εορτασμός θυμίζει στον κόσμο ότι το παιδικό βιβλίο είναι πρώτα απ' όλα λογοτεχνία και όχι «παιδική χαρά» - χαρά των παιδιών, όμως, είναι! Φέτος, όσοι με προσκάλεσαν στη γιορτή και δεν μπορούσα -για πρακτικούς λόγους- να πάω, δέχτηκαν να τους επισκεφτώ όποια άλλη μέρα είχα ελεύθερη. Γεγονός που σημαίνει ότι αρχίζει, πλέον, ο κόσμος να μην «κολλάει» στην ημέρα της γιορτής επιφανειακά αλλά να συνειδητοποιεί ότι η παιδική λογοτεχνία πρέπει να «γιορτάζει» όλο το χρόνο.

Τα παραμύθια έχουν αλλάξει πολύ από την εποχή του Αντερσεν. Τα παιδιά;

Τα παραμύθια μοιραία αλλάζουν με το πέρασμα του χρόνου, ώστε να μπορούν να αγγίζουν τον εκάστοτε αποδέκτη τους και να είναι πράγματι παραμυθητικά (=παρηγορητικά), μιας και αυτός ήταν ανέκαθεν ο ρόλος τους. Όσο για τα παιδιά... Ναι, έχουν αλλά-

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΙΣΑΤΖΕΚΙΑΝ

ξει. Βιάζονται να μεγαλώσουν - το «βιάζονται» σε μέση και παθητική φωνή, όμως. Από την άλλη, είναι πιο ειλικρινή από ό,τι ήμασταν εμείς στην ηλικία τους. Ίσως, διότι τους δίνεται, πλέον, η ευκαιρία να λένε τη γνώμη τους. Και βέβαια, είναι πολύ πιο έξυπνα και πολύ πιο απαιτητικά! Δεν «καταπίνουν» ό,τι τους σερβίρεται. Τα σημερινά παιδιά είναι πιο δύσκολοι αναγνώστες, πλέον.

Είστε υποψήφια για το Βραβείο Αντερσεν 2008. Τι θα σήμαινε για εσάς ένα τέτοιο βραβείο; Γενικότερα, οι διακρίσεις μπορούν ακόμα και να πυροδοτήσουν την έμπνευση ή να δυναμώσουν τη γέφυρα επικοινωνίας σας με τα παιδιά;

Νιώθω μεγάλη χαρά με αυτή την υποψηφιότητα. Για το βραβείο έχω μάθει ότι δεν δίνεται σε συγγραφείς που προέρχονται από χώρα με «μικρή» γλώσσα. Προσπάθησα να ετοιμάσω ένα

φάκελο που να αντιπροσωπεύει την Ελλάδα αξιοπρεπώς. Εάν έπαιρνα και το βραβείο, αυτό θα σήμαινε απλά ότι οι πληροφορίες μου δεν ήταν ακριβείς. Γενικά, οι διακρίσεις δεν μου λένε πολλά. Στην αρχή της σταδιοδρομίας μου ναι, μου έδιναν ενθάρρυνση και ώθηση. Από εκεί και πέρα η αποδοχή των αναγνωστών είναι αυτή που πυροδοτεί την έμπνευση και αποτελεί την κύρια γέφυρα επικοινωνίας.

Πριν από περίπου ένα μήνα διοργανώθηκε η 1η Έκθεση Παιδικού και Εφηβικού Βιβλίου στη χώρα μας. Πώς σας φάνηκε αυτή η πρωτοβουλία και η υλοποίησή της;

Τη χαίρεται από την αρχή και με χαρά μου διαπίστωσα ότι είχα δίκιο. Ήταν μια έκθεση βιβλίου όπου τα παιδιά και οι συνοδοί τους ήρθαν για να γνωρίσουν και να συμπαθήσουν το παιδικό βιβλίο και όχι για να φάνε ψημένο

καλαμπόκι και γλειφιτζούρια. Σε αυτή την έκθεση υπήρχαν εκδηλώσεις διαδραστικές, ενημερωτικές ή ψυχαγωγικές με βάση πάντα το βιβλίο.

Το βιβλίο σας «Φι-Γάμα-Πι» έχει για θέμα του τη φιλία και την ξενοφοβία. Στον κόσμο του παραμυθιού δεν υπάρχουν σύνορα και χώρες; Εσείς τι ονομασία θα προτείνατε για τα Σκόπια;

Στον κόσμο του παραμυθιού δεν υπάρχουν σύνορα αλλά οι χώρες έχουν δικά τους ονόματα και κουλτούρα. Για να επιστρέψουμε στον πραγματικό κόσμο, θα πρότεινα τα Σκόπια να κρατήσουν το δικό τους όνομα, αυτό που είχαν πριν από το 1940: Vardarska. Δεν καταλαβαίνω γιατί θέλουν να χάσουν τη δική τους ταυτότητα και να οικειοποιηθούν την ελληνική. Αυτά δεν γίνονται ούτε στα παραμύθια!

Η σειρά «Απορίες παιδιών» κυκλοφορεί ανανεωμένη σε τέσσερις, πλέον, τόμους. Ποια είναι η πιο περίεργη απορία που έχετε ακούσει από παιδιά;

Εχω ακούσει πολλές περίεργες απορίες και ακούω πάλι με το διαγωνισμό που συνοδεύει αυτή τη σειρά στην επανακυκλοφορία της. Μία από αυτές τις απορίες είναι: «Γιατί τα αρσενικά σκυλιά σηκώνουν το πόδι τους για να κατουρήσουν;»

Στην εποχή της οθόνης και της εικόνας πώς βλέπετε το μέλλον του παιδικού βιβλίου;

Το παιδικό βιβλίο έχει, πλέον, πολύ δυνατούς ανταγωνιστές, γι' αυτό πρέπει να παλέψει περισσότερο όχι μόνο προσφέροντας ποιότητα, αλλά και εκείνα τα συστατικά που θα τραβήξουν το παιδί κοντά του - πρωτότυπη και σύγχρονη θεματολογία με νέα γραφή. Ίσως, στο μέλλον το παιδικό βιβλίο να συνδυάζει τη σύγχρονη τεχνολογία στην κατασκευή του. Ηλεκτρονικό βιβλίο μήπως; Δεν θα έλεγα όχι. Ετσι, θα σώζονταν και πολλά δέντρα.

■ **Επισκεφθείτε** το site της συγγραφέως: www.voulamastori.com

dsavopoulou@e-tipos.com